

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PROFESYONEL DAVRANIŞLARI UYGULAYABİLME DURUMLARININ BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF STATUS OF APPLYING THE PROFESSIONAL BEHAVIOURS OF NURSING STUDENTS

Öğr.Gör. Kıvanç ÇEVİK* Prof.Dr. Leyla KHORSHID**

*Celal Bayar Üniversitesi, Manisa Sağlık Yüksekokulu

**E.Ü. Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları AD. Başkanı

ÖZET

Amaç: Bu tanımlayıcı çalışma hemşirelik öğrencilerinin profesyonel davranışları uygulayabilme durumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu'nda eğitim gören araştırmaya katılmayı kabul eden üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinden 286 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, öğrenci tanıtım formu ve Hemşirelik Öğrencilerinin Profesyonel Davranışları Uygulayabilme Durumlarını Belirleme Ölçeği (PDUBÖ) kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde ANOVA, t testi ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu (%68.5) 20-22 yaş grubundaydı, %14'ü erkekti, %56.6'sı Anadolu/süper liseden mezundu. Ölçek puan ortalaması 116.73+ 13.62 (min. 40, max. 135) olarak saptanmıştır. Dördüncü sınıf öğrencilerinin PDUBÖ puanlarının 3. sınıf öğrencilere oranla daha yüksekti. Mesleği seven öğrencilerin profesyonel davranışları uygulayabilme puanları mesleği sevmeyen öğrencilere oranla daha yüksekti.

Sonuçlar: Öğrencilerin profesyonel davranışları uygulayabilme düzeyi yüksek bulunmuştur. Bazı sosyo-demografik etmenler öğrencilerin profesyonel davranışları uygulayabilme düzeyini etkilemektedir.

Anahtar Sözcükler: eğitim, hemşirelik öğrencisi, profesyonellik, profesyonel davranış

ABSTRACT

Objective: This descriptive study was made with the aim to determine the states of apply the professional behaviors of nursing students.

Methods: The sample was consisted of 286 students training in 3rd and 4th class of Ege University Faculty of Nursing and agreed to participate in research. The data were collected by using student identification form and Nursing Students Professional Behaviours Scale (PDUBÖ). ANOVA, t test, and Kruskal-Wallis test was used in analysis of the data.

Results: The majority (68.5%) of the students participating in the research were in the 20-22 age group, and 14% of them were men, 56.6% of them graduated from anatolian/super high school. The mean score of the scale was found 116.73+ 13.62 (min. 40, max.35).

It was determine that the mean scores of the NSPBS were higher in 4th grade students than 3rd grade students. The mean scores of the NSPBS were higher in students who graduated from

anatolian /super high school than the other students. The mean scores of the NSPBS were higher in students who love the profession of nursing than students who do not love the profession of nursing.

Conclusion: *It was determine that the nursing students have high level applying the professional behaviours. Some socio-demographic factors had influence on level of applying the professional behaviours of students.*

Keywords: *education, nursing student, professionalism, professional behaviors*

GİRİŞ

Günümüzde çağdaş toplumların en çok önem verdiği konulardan birisi profesyonelliktir (Sürücü 2011). Profesyonelliğin birçok tanımı ve ölçütleri olduğu ileri sürülmüştür. Teorisyenlerin çoğu profesyonelliğin ya hep ya hiç olmayan bir olay olduğunu ileri sürmektedirler (Fetzer 2003). Belirli bir alanda “yüksek oranda uzmanlık, bilgi, beceri, tutum ve davranış biçimine” profesyonellik denir (Yıldırım 2001 ve Vicdan 2010). Profesyonelliğin davranış boyutundan yola çıkan Columbia Üniversitesi Sosyoloji profesörü Bernard Barber (1952) profesyonelliği “bireysel çıkardan çok toplumsal çıkarlara yönelme ve yüksek derecede genel ve sistematik bilgi” olarak açıklar (Vicdan 2010).

Fetzer’ın belirttiğine göre Hall (1967), mesleki örgütleri major bir kavram olarak kullanma, toplumsal hizmetlere inanma, öz düzenlemeye inanma, alana çağrıda bulunma duygusu ve otonomi olmak üzere bireylerin profesyonelliğini nitelendiren 5 tutumu tanımlamıştır (Fetzer 2003, Kim-Godwin ve ark.2010). Birçok araştırmacı hemşire profesyonelliğini tanımlamak ve ölçmek için Hall’un modelini kullanmıştır (Fetzer 2003).

Profesyonellik, toplumda iş yapan herkesin benimsemesi gereken bir düşünce ve davranış biçimidir (Sürücü 2011). Profesyonellik yetkinlikleri, dışarıdan zorlama olmadan mükemmellik standartlarını belirlemek, performansını geliştirmek için çalışma tarzını ve yöntemlerini gözden geçirmek, üstlendiği işi tamamlamak için uzun süre çalışmak, gerçekçi hedefler belirleyerek, sonuç alana kadar işi izlemek, fırsat ve tehditleri ortaya çıkmadan önce görmek, olabilecekleri öngörmek, belli bir düzen içinde sistemli çalışmak, maliyet yarar hesabı yapmak, kurum ya da sektöre yenilik getirmek, inisiyatif kullanmak, kriz anlarında stresle baş etmek, yeni bilgilere açık olmak, başkalarının gelişmesinde yol gösterici olmak, destek vermek, başkalarını etkilemek ve harekete geçirmek, plan yapmak, kurumsal farkındalığa sahip olmak, kendini ve duygularını kontrol etmek, yeteneklerine güvenmek, hizmet sunduğu kişilerle iyi ilişkiler kurmak ve onların ihtiyaçlarını takip etmek şeklinde sıralanabilir (Erbil ve Bakır 2009). Profesyonellik yolunda ivme kazanmanın en temel yolu eleştirel düşünme ve bilimsel problem çözme becerilerini kullanarak rutinlerden uzaklaşmak ve yaratıcı güçleri ortaya koymaktır (Sürücü 2011).

Mesleki profesyonellik, mesleğin standartlarının oluşturulmasında ve kaliteli bakım sunulmasında oldukça önemlidir. Mesleki profesyonelliğin etkilenmesi, bireyi çok yönlü etkilemesinin yanında, kurumu da etkileyerek kurumdaki bakım hizmetlerinin aksamasına/ kalitesinin düşmesine, hizmet alan ve hizmet verenlerin

memnuniyetsizliğine buna bağlı kurumsal sorunlara neden olmaktadır (Beydağ ve Arslan 2008, Erbil ve Bakır 2009).

Hemşirelik, bir toplum hizmeti olarak uzun yıllar varlığını korumuş, insanların sağlığını geliştirmek ve hastanın bakımını sağlamak isteği ile ortaya çıkmıştır (Karadağ ve Uçan 2006, Göz ve Geçkil 2010). Hemşirelikte profesyonellik, hızla değişen sağlık bakımı alanında meslekte deneyimli hemşireler yerine profesyonellik düzeyi daha yüksek hemşirelerin olmasını gerekli kılmıştır. Bir başka deyişle profesyonel hemşire; hemşirelik etik değerlerine sahip çıkan, otonomisi yüksek ve bilimsel gelişmeleri takip eden bir meslek üyesi olarak, hasta bakım kalitesinin artmasını da sağlamaktadır (Çelik 2010). Çalışma ortamında var olan sorunların temeline inme, yargılama, karar verme ve sorun çözme yeteneği olan, iyi bir bakım verebilme yeteneğine sahip, eğitici ve yönetici özelliği olan hemşireliğin, profesyonel bir meslek grubu olarak tanımlanabileceği belirtilmiştir (Özkaraca 2009). Hemşirelik mesleğinde profesyonellik, Miller'ın hemşireliğe özel geliştirdiği bir model ile hemşirelikte profesyonellik ölçütleri tasvir edilmiştir. Mesleğin temel özellikleri tekerleğin merkezinde, destekleyici davranışlar ise tekerleğin basamaklarında yer almaktadır. Bu kavramsal modelde yer alan davranışlar hemşirelikte profesyonelliği göstermektedir. Temel profesyonellik özellikleri; eğitimsel hazırlık, yayın, araştırma, mesleki organizasyonlara katılma, toplumsal hizmet, yeterlik ve sürekli eğitim, hemşirelik kodları, teori ve otonomi'dir (Çelik 2010).

Profesyonel statüye ulaşma tüm disiplinlerde önemli bir başarı olarak kabul edilmektedir. Çünkü profesyoneller hem toplum hem de diğer disiplinler tarafından saygı duyulan kişilerdir (Karadağ ve ark. 2004). Profesyonel hemşirelik hızla değişen sağlık sistemi çevresinde hemşirelik mesleğinin genişleyen rolünü oluşturmaktadır (Çelik 2010). Sosyal, kültürel, bilimsel ve teknolojik gelişmeler hemşireliğin meslek olarak gelişmesini etkilemektedir. Her ne kadar hemşirelik başlangıç tarihinde hizmete çağrı, hekimin yardımcısı ya da kendini başkalarına adamaya yönelik dini bir görev olarak nitelendirilmiş ise de günümüzde bilimsel bir disiplin olarak kabul edilmektedir (Karadağ ve ark. 2009).

Hemşirelikte profesyonel davranışın başta gelen koşulu bilimi ve bilimsel yöntemi yeterince anlamak ve mesleğe yansımaktır. Bir profesyonel olarak hemşirenin, entelektüel bilgi, beceri ve tutum birikiminin doğrultusunda kuramsal olan bilgisini uygulamayla bütünleştirebilen, koruyucu ve tedavi edici sağlık alanlarındaki çalışmalarında bu bilgisinden yararlanabilen bir sağlık personeli olması gerekir (Özkaraca 2009). Kavaklı ve arkadaşlarının belirttiğine göre; Velioğlu, profesyonel olmada gerekli ve önemli bir unsur olan eleştirel düşünmenin, hemşirelik için birçok kaynaktan elde edilen bilgilerin toplanması ve düzenlenmesi, bu bilgiler ışığında neye gereksinim olduğunun saptanması, birçok olası yaklaşımdan birinin seçilmesi, uygulanması ve işlemin sonuçlarının değerlendirilmesi gibi özellikleri içeren vazgeçilmez bir düşünme süreci olduğunu belirtmiştir.

Hemşireliğin profesyonelleşmesinde kaliteli eğitim önemli bir yere sahiptir (Kavaklı ve ark. 2009). Çünkü profesyonel olmak; o mesleğin üstlendiği işin en iyisini

yapabilmek ya da standardı yüksek bir hizmet verebilmeyi gerektirmektedir (Yetkin 1999). Hemşirelik eğitimi bilimsel temele dayalı bilgi, klinik beceri, eleştirel düşünme ve kişiler arası iletişimi kapsamalıdır (Kavaklı ve ark. 2009). İnsan sağlığı ile doğrudan ilişkili olduğundan öğrencinin insanı ve sağlığı vazgeçilmez bir değer olarak gören, insanı bir bütün içinde ele alabilen, genel sağlık sistemi içinde kendi bulunduğu yeri gören ve değerlendirebilen, fiziksel, zihinsel ve ahlaksal bir değişikliği ve gelişmeyi gerektirecek eylemleri ortaya koyan, mesleğe bakış açısında olumlu ve ileriye gören, profesyonel bir kişi olarak işlevlerini yapacak meslek üyelerini yetiştirecek biçimde olmalıdır. Hemşirelik eğitiminde öğrenciler kuramsalla uygulamayı birleştirebildikleri sürece, eğitimlerinden beklenen davranış değişiklikleri ortaya çıkabilir (Sarı 2001).

Hemşirelik ve hemşirelik eğitimi, hemşireliğin rol ve işlevlerindeki değişimleri ve gelişimleri etkilerken, aynı zamanda bu değişimlerden de etkilenmektedir. Bu değişimleri; dünya nüfusunun çok hızlı artması, bunun sağlık hizmetine olan talebi arttırması, yaşam süresinin uzaması ve kronik hastalıklarının artması, hastanın hastanede yatış süresinin kısalması, buna karşın refakatçi eşliğinde evde bakım hizmetlerinin artması, sağlık bakım hizmetinde maliyetin azaltılması eğilimi, bilimsel gelişmelerin özellikle hastalıkların önlenmesi, tanılama yöntemlerinin gelişmesi, tedavi yöntemlerinin değişmesi olarak sayabiliriz. Bu nedenle günümüzde hemşirelik mesleğinin profesyonel olarak uygulanması gerekmektedir. Profesyonel hemşirelik eğitimi, kültürel ve mesleki bilgi, klinik ve kavramsal beceri ve bireyin değerler sistemi üzerine odaklanır (Karadağ ve Uçan 2006, Vicdan 2010). Mesleki profesyonellik o mesleğin standartlarının oluşturulmasında ve kaliteli bakım sunulmasında oldukça önemlidir. Mesleki profesyonelliğin etkilenmesi, bireyi çok yönlü etkilemesinin yanında, kurumu da etkileyerek kurumdaki bakım hizmetlerinin aksamasına/ kalitesinin düşmesine, hizmet alan ve hizmet verenlerin memnuniyetsizliğine buna bağlı kurumsal sorunlara neden olmaktadır (Karamanoğlu ve ark. 2009). İleride sağlık ekibinin bir üyesi olacak olan hemşirelik öğrencilerinin profesyonel davranışlarının belirlenmesine gereksinim olduğu düşünülmektedir.

Amacı: Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin profesyonel davranışları uygulayabilme durumunu belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın evrenini, 19 Eylül 2011- 15 Ekim 2011 tarihleri arasında Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu üçüncü ve dördüncü sınıfta okuyan 414 öğrenci, araştırmanın örneklemini ise, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu'nda eğitim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden 106 üçüncü sınıf öğrencisi ve 180 dördüncü sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 286 öğrenci oluşturmuştur. Okulda entegre eğitim sistemi uygulanması nedeniyle öğrenciler ilk klinik deneyimlerini 2. sınıfta edindiklerinden ve bu çalışmada profesyonel davranışlar incelendiğinden, araştırmaya ancak klinik deneyimi olan 3. ve 4. sınıf öğrencileri alınmıştır.

Araştırmanın verileri, öğrenci tanıtım formu ve Hemşirelik Öğrencilerinin Profesyonel Davranışları Uygulayabilme Durumlarını Belirleme Ölçeği (PDUBÖ) (Nursing Students Professional Behaviors Scale (NSPBS)) kullanılarak toplanmıştır. PDUBÖ,

Göz ve Geçkil (2010) tarafından geliştirilmiştir. Göz ve Geçkil Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısını 0.95 olarak hesaplamıştır ve bu değer ölçeğin iç tutarlığının yüksek olduğunu göstermektedir. NSPBS toplam 27 soru içermektedir. Ölçeğin alt boyutu bulunmamaktadır. Ölçekte öğrencilerin mesleki uygulama davranışlarını değerlendirmek için beşli Likert tipi ölçek kullanılmıştır (5 Kesinlikle yeterli, 4 Kısmen yeterli 3 kararsız, 2 yetersiz ve 1 Kesinlikle yetersiz). Her madde 0-5 arasında puanla değerlendirilmektedir. Yirmi yedi bileşen puanının toplamı toplam PDUDBÖ puanını verir. Toplam puan 27- 135 arası bir değere sahiptir. PDUDBÖ toplam puanı arttıkça öğrencilerin mesleki uygulama davranış seviyesi artar (Göz ve Geçkil 2010). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı 0.94 olarak bulunmuştur.

Araştırmanın yapılabilmesi için Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Etik Kurulu'ndan yazılı izin alınmıştır. Araştırmaya katılmaya isteklilik/gönüllülük ilkesine özen gösterilerek sözlü onamları alınmıştır. Araştırma verileri, 19 Eylül 2011-15 Ekim 2011 tarihleri arasında toplanmıştır. Verilerin analizi Statistical Package for Social Science (SPSS) 15.0 paket programında gerçekleştirilmiştir. Verilerin sayısal ve yüzdelik dağılımı incelendi. Varyans Analizi (ANOVA), t testi ve Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerin %68.5'i 20-22 yaş grubunda, % 31.5'i 23-26 yaş grubunda olup yaş ortalaması 22.13+ 1.17 yıldır, %14'ü erkektir, %56.6'sı Anadolu lisesi veya süper lise mezunudur, %67.8'i hemşireliği isteyerek seçmiştir, %37.1' i 3. sınıfta, %62.9'u 4. sınıfta okumaktadır, %67.1'i hemşirelik mesleğini sevdiğini, %15.7'si mesleğini değiştirmeyi düşündüğünü, %25.9'u bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir. Ölçek puan ortalaması 116.73+ 13.62 (minimum 40, maximum135) olarak bulunmuştur.

Tablo 1: Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Profesyonel Davranışlar Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı ve Karşılaştırılması

Öğrenci Özellikleri	Sayı	Ortalama	t	p
Yaş grubu				
20-22 yaş grubu	196	116.52	-0.41	0.677
23-26 yaş grubu	90	117.21		
Cinsiyet				
Kız	246	117.01	1.04	0.301
Erkek	40	115.02		
Hemşirelik mesleğine isteyerek gelme				
İsteyerek gelen	194	118.24	2.74	0.006
İstenmeden gelen	92	113.56		
Sınıfı				
3. sınıf	106	114.27	-1.99	0.047
4. sınıf	180	118.03		
Hemşirelik mesleğini sevme				
Seven	192	118.87	3.88	0.000
Sevmeyen	94	112.37		
Toplam	286			

Yapılan iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testinde, öğrencilerin yaş grubunun ve cinsiyetinin, Profesyonel Davranışlar Ölçeği puan ortalamalarını etkilemediği bulunmuştur (Tablo 2). Yapılan iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testinde, öğrencilerin sınıfının, hemşirelik mesleğine isteyerek seçmesinin ve hemşirelik mesleğini sevmesinin Profesyonel Davranışlar Ölçeği puan ortalamalarını etkilediği bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2: Öğrencilerin Mesleğini Değiştirmeyi İsteme Durumuna Göre Profesyonel Davranışlar Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı ve Karşılaştırılması

Mesleğini Değiştirmeyi İsteme	Sayı	Ortalama	F	p
Mesleğini değiştirmek isteyen	45	112.40		
Mesleğini değiştirmek istemeyen	167	118.90	5.57	0.004
Kararsız Olan	74	114.48		
Toplam	286			

Yapılan varyans analizinde, öğrencilerin mesleğini değiştirmek istemesinin Profesyonel Davranışlar Ölçeği puan ortalamalarını etkilediği bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 3: Öğrencilerin Mezun Olduğu Liseye Göre Profesyonel Davranışlar Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı ve Karşılaştırılması

Mezun olduğu lise	Sayı	Ortalama	Kruskal Wallis Testi	p
Sağlık Meslek Lisesi	10	114.90		
Düz Lise	114	115.64	7.63	0.022
Anadolu/Süper Lise	162	117.62		
Toplam	286			

Yapılan Kruskal-Wallis Testinde, öğrencilerin mezun olduğu lisenin Profesyonel Davranışlar Ölçeği puan ortalamalarını etkilediği, Anadolu/süper Lise mezunu öğrencilerin profesyonel davranış puan ortalamasının en yüksek olduğu saptanmıştır (Tablo 3).

TARTIŞMA

Ölçek puan ortalaması 116.73+ 13.62 (minimum 40, maximum135) olarak bulunmuştur.

Mesleğini değiştirme konusunda kararsız olan öğrencilerin puan ortalaması, mesleğini değiştirmede istekli olan öğrencilerden daha yüksek, mesleğini değiştirmede istekli olmayan öğrencilerden ise daha düşük bulunmuştur (Tablo 2).

Son sınıf öğrencilerinin üçüncü sınıf öğrencilerine oranla Profesyonel Davranışlar Ölçeği puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur. Fetzer'in belirttiği üzere Monning'in 257 hemşire ile yaptığı bir çalışmada 5 yıldan daha deneyimli hemşirelerin, 5 yıldan daha az deneyimli hemşirelere oranla daha yüksek profesyonelliğe

sahip olduğu bulunmuştur. Bu sonuç son sınıf öğrencilerinin daha fazla deneyime sahip olmasına bağlanabilir.

Hemşirelik mesleğine isteyerek seçen, 4. sınıfta okuyan ve hemşirelik mesleğini seven öğrencilerin Profesyonel Davranışlar Ölçeği puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin mezun oldukları okul ile profesyonel davranış puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı sonuç bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 3). Anadolu/Süper Lise mezunu öğrencilerin profesyonel davranış puan ortalamasının en yüksek olduğu saptanmıştır. Karadağ ve arkadaşlarının (2004) "hemşirelikte profesyonelliğe ilişkin davranışsal envanter" oluşturmaya yönelik geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarında, profesyonelliğe ilişkin davranış puan ortalamalarını en düşük düzeyde ön lisans mezunu hemşireler, en yüksek düzeyde puanı ise yüksek lisans/doktora mezunu hemşirelerin almıştır. Beydağ ve Arslan'ın (2008) yapmış olduğu çalışma sonucunda ebe ve hemşirelerin mezun oldukları okula göre Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri (MPTE) puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Sağlık meslek lisesi mezunlarının meslek profesyonelliği diğerlerine göre daha düşük iken, alınan eğitim düzeyi arttıkça mesleki profesyonellik artmaktadır. Bu sonuç, alınan eğitimin süresinin mesleki profesyonelliğin kazanılmasında etkili olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Yapılan çalışmalarda, hemşirelerin aldıkları eğitim düzeyinin mesleki roller ve profesyonellikte etkiliği olduğu belirtilmektedir (Beydağ ve Arslan 2008). Bizim çalışmamızdaki Anadolu/süper Lise mezunu öğrencilerin profesyonel davranış puan ortalamasının en yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonuç Anadolu Lisesi/ Süper Liseleri'nde verilen eğitimin daha kaliteli olmasına, bu öğrencilerin lisedeki çalışma disiplini mesleki eğitimlerinde de uygulamalarına bağlanabilir.

Doğuştan getirilen yetenekler, potansiyeller ve daha sonra öğrenme yolu ile kazanılan bilgi ve becerilerin en iyi şekilde kullanılabilmesi doğru meslek seçimiyle mümkündür. Bireyin hayatında verdiği önemli kararlardan birisi meslek seçimi ile ilgili verdiği karardır (Sürücü 2011). Kişinin başarılı olabilmesi, mesleğini bilerek ve isteyerek seçmiş olmasıyla yakından ilişkilidir.

Öğrencilerin mesleği değiştirmeyi isteme durumu ile profesyonel davranış puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı sonuç bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 2). Mesleği değiştirmek istemeyenlerin, diğerlerine göre profesyonel davranış puan ortalaması daha yüksektir. Beydağ ve Arslan'ın (2008) yaptığı çalışmada, mesleği değiştirmek istemeyenlerin, diğerlerine göre mesleki profesyonelliklerinin daha iyi olduğu bulunmuştur. Araştırma bulguları bu çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir. Karamanoğlu ve arkadaşlarının (2009) yaptığı çalışmada, hemşirelerin mesleğini sevdiğini, mesleğinden memnun olduğunu, mesleğini tam olarak yapabildiğini ve mesleğini değiştirmeyi istediğini ifade edenlerin MPTE puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Çalışma bulgularımız Karamanoğlu ve ark.'nın sonuçları ile paralellik göstermemektedir.

Çalışmamızda hemşirelik mesleğine isteyerek seçen öğrencilerin puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur (Tablo 1). Mesleğe severek seçen bireylerin bunu profesyonelliklerine yansıtıkları söylenebilir. Mesleğini seven, mesleğinden memnun

olduğunu, mesleğini tam olarak yapabildiğini ifade edenlerin hemşirelerin MPTE puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur (Karamanoğlu ve ark. 2009).

Rassin'ın (2008) hemşirelerin profesyonel ve mesleki değerleri saptamak ve bunları etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yaptığı bir çalışmada, 323 hemşireye 36 mesleki, 20 profesyonel değer ile ilgili sorular sorulmuş ve ilk üç sırada mesleki hemşirelik değeri olarak saptanan değerlerin; insan onuru, hastalar arasında eşitlik ve ızdırabın önlenmesi olduğu bulunmuştur.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç olarak hemşirelik öğrencilerinin profesyonel davranışları uygulayabilme düzeyi yüksek bulunmuştur. Mesleğini istemeyerek seçen, bırakmayı düşünen ve mesleğinin saygın olmadığını düşünen öğrenci hemşireler için motivasyon programlarının oluşturulması ve bu çalışmanın daha geniş bir örnekleme yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Beydağ KD., Arslan H. Kadın Doğum Kliniklerinde Çalışan Ebe ve Hemşirelerin Profesyonelliklerini Etkileyen Faktörler, *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*. 2008; 3(7): 75-87.
- Çelik S. Hemşirelerin Profesyonellik Davranışlarının İş Doyumuna Etkisi, *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. 2010: 1-39.
- Erbil N., Bakır A. Meslekte Profesyonel Tutum Envanterinin Geliştirilmesi, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 2009; 6(1): 290-302.
- Fetzer SJ. Professionalism Of Associate Degree Nurses: The Role Of Self-Actualization. 2003; 24(3): 139-143.
- Göz F., Geçkil E. Nursing Students Professional Behaviours Scale (NSPBS) Validity and Reability, *Pakistan Journal of Medical Sciences*. 2010; 26 (4): 938-941.
- Karadağ A, Hisar F, Özhan Elbaş N. Hemşirelikte Profesyonelliğe İlişkin Davranışsal Envanter, *Hemşirelik Forumu Dergisi*. 2004; 7(4):14-22.
- Karadağ G., Uçan Ö. Hemşirelik Eğitimi ve Kalite, *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*. 2006; 1(3): 42-51.
- Karamanoğlu AY., Özer FG., Tuğcu A. Denizli İlindeki Hastanelerin Cerrahi Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Mesleki Profesyonelliklerinin Değerlendirilmesi, *Fırat Tıp Dergisi*. 2009; 14(1): 12-17.
- Kavaklı Ö., Uzun Ş., Arslan F. Yoğun Bakım Hemşirelerinin Profesyonel Davranışlarının Belirlenmesi, *Gülhane Tıp Dergisi*. 2009; 51: 168-173.
- Kim-Godwin YS., Baek HC., Wynd CA. Factors Influencing Professionalism in Nursing Among Korean American Registered Nurses, *Journal of Professional Nursing*. 2010; 26(4):242-249.
- Özkaraca R. Hekim Ve Hemşirelerin İşbirliğine İlişkin Tutumları Ve Birbirlerini Profesyonellik Açısından Değerlendirmeleri, *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. 2009: 17-18.
- Rassin M. Nurses' Professional And Personal Values, *Nursing Ethics*. 2008; 15(5): 614-630.
- Sarı D. Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Klinik Öğrenim Çevrelerini Değerlendirmelerinin İncelenmesi, *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*, İzmir: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. 2001.
- Sürücü Ş, Acıbadem Sağlık Grubu, Acıbadem Fulya Hastanesi, Hemşirelik Hizmetleri Müdürü, <http://www.scribd.com/doc/54161823/hem%C5%9Firelik-ve-profesyonelizm>, Erişim Tarihi: 21.10.2011.
- Yetkin A. Öğrencilerin Hemşire Öğretmede Aradığı Özelliklerin İncelenmesi, *Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 1999; 2(1):11-20.
- Yıldırım A. Meslekleşme Süreci ve Hemşirelik, *Hemşirelik Forumu*. 2001; 4(1):23-25.
- Vicdan AK. Hemşirelikte Profesyonellik, *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, Sempozyum Özel Sayısı, 2010; 261-263.